

Впровадження моделі економіки замкнутого циклу дуже перспективне. Окрім прямих вигод, які така модель може дати безпосередньо компаніям, існує також позитивний вплив на природу, на навколишнє середовище, екологію в цілому і культуру споживання. Незважаючи на велику кількість вигод, які дає модель економіки замкнутого циклу, в регіонах України поки що вона не набула великого поширення. У зарубіжних компаніях модель економіки замкнутого циклу зустрічається набагато частіше. Порівняно малий інтерес вітчизняних компаній обумовлений як психологічними факторами, так і малою обізнаністю про переваги такої моделі.

Також, необхідно підвищувати обізнаність компаній про переваги циркулярної економіки, обізнаність суспільства про проблеми природи і про негативні наслідки, які відбуваються через вплив відходів на навколишнє середовище.

Список використаних джерел:

1. Мартусенко І. В. Напрямки екологізації економіки в Україні / І. В. Мартусенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – No 11. – С. 160-165. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-11-2016.pdf>.
2. Табачук А. Я. Екологізація економічних систем як об'єктивний процес їхніх докорінних змін на початок третього тисячоліття / А. Я. Табачук // Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2017. – Вип. 27(2). – С. 29-33.
3. Turner, R.K. (1993). *Sustainability: principles and practice*. In: R. Kerry Turner (ed.). *Sustainable environmental economics and management: principles and practice*. – London: Belhaven Press.
4. *The Closed-Loop or Circular Economy*// [Elektronnyj resurs] – Rezhy`m dostupu:<http://wwwf.imperial.ac.uk/blog/cepresearch/2013/01/31/the-closed-loop-or-circular-economy/>.
5. FORUM MAG, *Economie circulaire: Le groupe La Poste a la volonté d'innover*, 2013. 5 s.
6. *European Circular Economy Stakeholder Platform*// [Elektronnyj resurs] – Rezhy`m dostupu: http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm.

УДК 330:12

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНИХ ПАРТНЕРСТВ В УКРАЇНІ

Дубініна М. В., д-р екон. наук, професор
e-mail: dubinina@mna.u.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Партнерством є рівноправні відносини, механізм взаємодії між окремими суб'єктами. Економічна сутність полягає в тому, що партнерство може включати цілу систему відносин суб'єктів, об'єднаних єдиною метою. Партнер залучається для спільної діяльності, як правило, в тих випадках, коли суб'єкту недостатньо власних ресурсів для досягнення поставлених цілей. Державно-приватне партнерство в умовах переходу до програмно-цільовим методом

управління отримує все більш широке поширення. У процесі дослідження нами виділені основні ознаки державно-приватного партнерства, а також основні риси партнерства: по-перше, більш тривалі терміни дії угод про партнерство (від 5 до 50 років); по-друге, обов'язкова наявність конкурентного середовища; по-третє, поділ ризиків між учасниками угоди на основі відповідних домовленостей сторін.

Дослідження показали, що останніми роками все більшого поширення набувають різні методи, моделі, форми співпраці держави та аграрного бізнесу. З прийняттям Закону України «Про державно-приватне партнерство» значно зростає науковий і практичний інтерес до механізмів його реалізації в Україні та аналізу інституціональних умов застосування за кордоном.

На нашу думку, більшого поширення заслуговує державно-приватне партнерство, яке, залежно від характеру завдань, що вирішуються, може бути розділене на окремі типи (моделі). Відповідно цілям державно-приватного партнерства розрізняють організаційні моделі, різні моделі інтеграції, моделі фінансування.

В економічній і спеціальній літературі під державно-приватним партнерством розуміється об'єднання матеріальних і нематеріальних ресурсів суспільства (держави або місцевого самоврядування) і приватного сектора на довготривалій основі для створення суспільних благ (благоустрій та розвиток територій, інфраструктури) або надання громадських послуг (в галузі освіти, охорони здоров'я, соціального захисту).

Важливим напрямком, який заслуговує більш широкого застосування, є концесійні угоди, особливістю яких є те, що держава, в особі регіональних органів влади, в рамках партнерських відносин, залишаючись власником майна, що є предметом концесійної угоди, уповноважує приватного інвестора виконувати, протягом певного терміну, про які домовилися в угоді функції і наділяє його відповідними повноваженнями, необхідними для забезпечення нормального функціонування об'єкта концесії. При цьому за користування державною власністю концесіонер вносить плату, на умовах, обумовлених в концесійній угоді. Право ж власності на вироблену по концесії продукцію передається концесіонеру.

Ще одним напрямком у розвитку співпраці держави та агробізнесу виступають технопарки як організаційно-економічна форма державно-приватного підтримки інноваційного бізнесу. Загальним для всіх функціонуючих технопарків є те, що в них створюється три сектори (науковий, виробничо-технологічний і сектор обслуговування). В одних ініціатором створення виступають аграрні вузи, в інших – науково-дослідні інститути. Головний недолік всіх створюваних технопарків - відсутність концепції залучення приватного капіталу для здійснення інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки.

Економіки іноземних держав використовують механізм співпраці держави і бізнесу з метою реалізації державних функцій досить давно. Механізми державно-приватного партнерства використовуються для реалізації суспільно значимих проектів у всіх сферах, що традиційно відносяться до

повноважень держави. При цьому до пріоритетних сфер з урахуванням світової практики можна віднести охорону здоров'я, освіту, розвиток автодоріг, так як зазвичай рішення проблем в даних сферах вимагає вжиття невідкладних заходів. Крім того, відбувається вдосконалення механізмів державно-приватного партнерства, що підтверджує ефективність і затребуваність даних механізмів при реалізації суспільно значимих проектів. Таким чином, з урахуванням сформованих світових тенденцій в сфері державно-приватного партнерства при плануванні діяльності і управлінні цією сферою, на наш погляд, доцільно виходити з таких положень: 1. чим масштабніше проект, зокрема з урахуванням необхідних фінансових витрат, тим більш обґрунтовано використання механізмів державно-приватного партнерства з огляду на оптимізацію витрат на підготовку, структурування і конкурсні процедури по проекту [1]; 2. з накопиченням досвіду реалізації проектів на умовах державно-приватного партнерства зростає і масштабність проектів; 3. при відборі проектів основним орієнтиром повинні бути першочергові потреби всієї території, які не можуть бути задоволені за допомогою наявних у держави коштів [2]; 4. світовий досвід показує, що державно-приватне партнерство ефективно застосовується в цілях реалізації всіх державних повноважень, але в числі першочергових - охорона здоров'я, освіта і транспортна інфраструктура [2]. Разом з тим, крім загальних тенденцій розвитку того чи іншого явища в кожній території є свої особливості його розвитку, обумовлені відмінностями в характеристиках, умовах і пріоритетах відповідних територій.

В Європейських країнах розвиток державно-приватного партнерства став розвиватися дещо пізніше, але в основному у сфері містобудування, при цьому ініціатива такого партнерства завжди виходила від органів влади. Надалі сфера застосування форм державно-приватного партнерства розширилася, і в даний час по всьому світу для розвитку сільських територій поширене приватно-державне партнерство, яке спрямоване в основному на розвиток органічного сільського господарства, використання лісових ресурсів, сертифікації екологічної продукції, розвиток сільського туризму і т. і.

Форми, моделі і механізми партнерства держави і бізнесу повинні вдосконалюватися у відповідності до змін зовнішнього середовища і адаптуватися до нових умов. Тільки в цьому випадку, будуть використані конкурентні переваги України на світових ринках продовольства. Різноманіття вже випробуваних і поки не дуже поширених в агропромисловому комплексі форм державно-приватного партнерства відкриває широкі можливості для об'єднання зусиль і раціонального розподілу ресурсів. Завданням кожного регіону є пошук найбільш успішних форм співпраці, вирішення якого дозволить залучити приватні інвестиції та забезпечити подальший розвиток аграрного сектору економіки країни.

Список використаних джерел:

1. Таращ Л.І. Узагальнення практики використання форм державно-приватного партнерства / Л. І. Таращ, І. П. Петрова // Вісник економічної науки України. – 2015. – № 2 (29). – С. 97-103.

2. Шилепницький П.І. *Державно-приватне партнерство: теорія і практика: моногр.* / П.І. Шилепницький; Ін-т регіональних досліджень НАН України. – Чернівці, 2011. – 455 с.
3. *Про державно-приватне партнерство [Електронний ресурс] : закон України.* – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
4. *Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] : аналітична записка.* – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/816>.
5. *Програма розвитку державно-приватного партнерства [Електронний ресурс].* – Режим доступу: <http://www.auc.org.ua/page/programa-rozvitku-derzhavno-privatnogo-partnerstva>.

УДК: 338.43

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ – КРОК ДО ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Зелінська Г.О., д-р екон. наук, професор
e-mail: zalinska_halya@ukr.net

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Постановка проблеми. Українське село переживає сьогодні радикальні зміни – це і можливість продажу землі, і зміна кліматичних умов, і зuboжіння сільського населення. Для реалізації стратегічних планів у аграрній сфері назріла необхідність щодо формування і поширення корпоративної відповідальності всіх сторін – влади, суспільства, суб'єктів господарювання. Підвищення рівня соціального, економічного та демократичного життя до рівня визначеного Європейськими стандартами, недостатнім є впровадження тільки фрагментарних заходів з боку держави. Поряд з децентралізацією влади, розвиток соціальної відповідальності сільськогосподарських суб'єктів господарювання може стати підвалинами для вирішення соціальних та економічних проблем села, що в кінцевому рахунку є запорукою і продовольчої безпеки держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальна відповідальність – складне багатоаспектне поняття і однозначного трактування серед наукових кіл немає. Його сутність зводиться до зобов'язання, які добровільно беруть на себе компанії, підприємства, бізнес для вирішення суспільно значущих проблем на різних рівнях управління. На думку Зінченко А.Г., соціальна відповідальність – це політика підприємства, згідно з якою воно має враховувати інтереси суспільства, розуміти вплив власних дій та рішень на навколишнє середовище, споживачів, менеджерів, працівників, постачальників, партнерів та інших учасників [1, с.21].

Соціальну відповідальність можна розглядати під кутом економічної, демографічної, політичної, правової, моральної, екологічної, виробничої, етичної відповідальності тощо. Це широке поняття, що передбачає врахування